

OBSAH

Předmluva	12
Úvodní poznámka	15
1 ÚVOD	17
1.1 NAŠE PREMODERNÍ MODERNA	19
1.1.1 Příběh první: zrod egalitární literární veřejnosti	20
1.1.2 Rozuzlení: transformace učeneckého egalitarismu a vznik kritické veřejnosti	25
1.1.3 Příběh druhý: oživení antické humanity a zrod moderního individualismu	27
1.2 FORMALIZOVANÝ DISKURSVNÍ MODUS A HUMANISTICKÁ LATINSKÁ LITERATURA	32
1.2.1 Citátovost, kombinatorní psaní a diskursivní komunita	36
1.2.2 Jak si humanisté osvojovali formalizovaný diskursivní modus?	40
1.2.3 Intencionalita a reflexe formalizovaného modu	44
1.2.4 Intertextovost a kvaziautomatický rozměr formalizovaného modu	48
1.3 FORMALIZOVANÝ DISKURSVNÍ MODUS A KONCEPT „LITERÁRNÍHO POLE“	55
1.3.1 Koncept literárního pole	56
1.3.2 Záměna za literární pole. Historický výzkum intelektuálních konstelací a sociálních sítí	57
1.3.3 Literární pole a výzkum renesančního humanismu	60
1.4 FORMALIZOVANÝ DISKURSVNÍ MODUS, ŘEČOVÉ REPREZENTACE A „SLABÁ PERFORMATIVITA“	70
2 LITERÁRNÍ POLE A UTVÁŘENÍ HUMANISTICKÝCH UČENECKÝCH KOMUNIT V ČESKÝCH ZEMÍCH	75
2.1 „ČESKÝ HUMANISMUS“, PARADIGMATA KOMUNIKACE A LITERÁRNÍHO POLE	79
2.2 FORMALIZOVANÝ DISKURSVNÍ MODUS A JEHO INSTITUCIONÁLNÍ ZAKOTVENÍ	85
2.2.1 Melanchthonský ciceronianismus a specifika textualizace v latinském záplaském humanismu 16. a 17. století	85
2.2.2 Etablování melanchthonského ciceronianismu v českých zemích	88
2.2.3 Techniky osvojování si formalizované diskursivity I. Normativní příručky	93
2.2.4 Techniky osvojování si formalizované diskursivity II. Studijní a učenecké praxe	97
2.3 PŘÍLEŽITOSTNÁ POEZIE A HUMANISTICKÁ LITERÁRNÍ POLE V ČESKÝCH ZEMÍCH	101
2.3.1 Komunikace a humanistická epistolografie	101
2.3.2 Literární pole a humanistická příležitostná poezie	103
2.3.3 Literární pole a humanistická příležitostná poezie v českých zemích	106

2.4 BÁSNICKÁ SKUPINA KORESPONDENTŮ JANA ST. HODĚJOVSKÉHO Z HODĚJOVA. ETABLOVÁNÍ FORMALIZOVANÉ DISKURSIVITY, MECENÁT A UTVÁŘENÍ UČENECKÉ KOMUNITY	110
2.4.1 Komunikace v okruhu Hodějovského korespondentů a formování melanchthonského diskursivního modu	111
2.4.1.1 <i>Farragines poematum</i> . Hlavní projekt korespondentů Hodějovského	113
2.4.1.2 Další kolektivní sborníky Hodějovského okruhu	115
2.4.2 Reprezentace mecenátu a utváření učenecké komunity v literární produkci Hodějovského korespondentů	120
2.4.2.1 Topika mecenátu	120
2.4.2.2 Žánry a motivika relevantní pro pohyb v literárním poli, reprezentace mecenáše	121
2.4.2.3 Formy mecenátu	125
2.4.2.4 Reprezentace vztahu mecenáš – básník	126
2.4.2.5 Reprezentace a textové utváření humanistické učenecké komunity	128
2.4.3 Inscenace Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic, agonální diskurs národa a sebeidentifikační praktiky Hodějovského okruhu	140
2.4.3.1 Reprezentace Bohuslava Hasištejnského a koncept tzv. agonálního diskursu národa	142
2.4.3.2 Agonální diskurs národa a utváření učenecké komunity	151
2.4.3.3 Agonální diskurs národa a strategie pohybu v literárním poli	152
2.4.3.4 Reprezentace Hasištejnského v pozdějších literárních polích	155
2.4.4 Hodějovského korespondenti a mecenát městských okruhů	156
2.4.4.1 Rakovského <i>Descriptio Lunae</i> (1558). Prototyp sborníku orientovaného na vznikající městské okruhy a formování kánonu literárního pole pražské univerzity	157
2.4.5 Hodějovského korespondenti a reprezentace pražské akademie	162
2.4.6 Hodějovského korespondenti a orientace na dvorský mecenát	167
2.4.6.1 Nejblíže dvorské figuraci. Collinova korespondence s Casparem Nidbruckem	168
2.4.6.2 Formální básnické vazby k panovnickému dvoru. Kolektivní sborníky k „oficiálním příležitostem“	172
2.4.6.3 Strategie získávání dvorského mecenátu a „dvorská motivika“	175
2.4.7 Cropaciova laureace a institucionalizovaný vztah k dvorskému mecenátu	178
2.5 KOMUNIKACE, REPREZENTACE A UTVÁŘENÍ UČENECKÉ SKUPINY V LITERÁRNÍM POLI PRAŽSKÉ UNIVERZITY	183
2.5.1 Institucionální zakotvení literární produkce	184
2.5.2 Kolektivní univerzitní sborníky (kolektivní autorské praxe, typologie sborníků, utváření učenecké komunity v univerzitních epicediích a apophoretech)	188
2.5.3 Univerzitní teze jako textový prostor pro utváření učenecké komunity	198
2.5.3.1 Ostraciova teze o významu gramatiky – definice učenecké skupiny, vyloučení nepřátel a strategie získávání mecenátu	200
2.5.3.2 Galeriova teze o básnické inspiraci, Ambrosiova oslava učenecké svobody a Krupského skladba o <i>vera nobilitas</i>	205

2.5.4	Historické narativy v literárním poli pražské univerzity	207
2.5.4.1	Fatální periody jako vztahový rámec univerzitních historických narativů a mecenátu	210
2.5.4.2	Historické narativy v Rokycanského deklamaci <i>De studiorum progressu</i>	211
2.5.4.3	Historické narativy v Rosaciově <i>Oratio panegyrica</i>	214
2.5.4.4	Pláč nad zemřelou matkou. Martinoiova orace po zániku univerzitého pole	219
2.5.4.5	Utváření učenecké komunity v Lupáčově <i>Ephemeridě</i>	222
2.5.5	Městské literární okruhy a literární pole pražské univerzity	231
2.5.5.1	Literární provoz v „městských okruzích“, praxe vydávání kolektivních sborníků	232
2.5.5.2	Nekatoličtí faráři v literárním poli pražské univerzity	236
2.5.5.3	Mecenáši v literárním poli pražské univerzity	240
2.5.5.4	Utváření učenecké komunity v literárním provozu městských okruhů	243
2.5.5.4.1	Definice městské učenecké komunity v Crinitových <i>Fundationes et origines urbium</i> (1575)	244
2.5.5.4.2	Reprezentace učenecké komunity v instalačních oracích (Strejc, Strabo, Berounský)	245
2.5.5.5	Sociální praxe v městských okruzích – sňatkové strategie učenec-kých klanů	253
2.5.6	Pozdní literární pole pražské univerzity a reorientace na dvorskou figu-raci a mecenát Fridricha Falckého	255
2.5.7	Fradeliův sborník <i>Musa pulla</i> (1618) a vymaňování se z literárních praxí univerzitého pole	258
2.5.8	Spis Matyáše ze Sudetu <i>De origine Bohemorum</i> (1615) a polemické strategie v literárním poli pražské univerzity	262
2.5.8.1	Heterodoxní výklad o zakarpatském původu Čechů	262
2.5.8.2	Boj univerzity o historickou interpretaci. Techniky invektivy a diskuse o akademických titulech	266
2.5.9	Spor o hegemonii v univerziténím literárním poli – skupina říšských luteránských humanistů a škola u sv. Salvátora	273
2.5.9.1	Humanistické komunikační struktury v ostatních německojazyč-ných oblastech	275
2.6	MIMOUNIVERZITNÍ HUMANISTICKÉ KOMUNIKAČNÍ STRUKTURY A LITERÁRNÍ POLE ORIENTOVANÉ NA MECENÁT RUDOLFÍNSKÉHO DVORA	279
2.6.1	Univerziténí sborníky orientované na dvorskou figuraci	280
2.6.2	Dedikační strategie autorů orientovaných na dvorskou figuraci	281
2.6.3	Skupina spolupracovníků Pavla z Jizbice. Pohyb a sebeprezentace v literárním poli	284
2.6.3.1	Utváření učenecké prestiže prostřednictvím reprezentace zahra-ničních kontaktů	285
2.6.3.2	Strategie získání dvorského mecenátu a kontaktů	288
2.6.3.3	Kritika univerziténích literárních postupů a autorit melanchthon-ského ciceronianismu	289

2.6.3.4	Invektivy (nejen) proti univerzitním mistrům	294
2.6.4	Laureace jako symbolická praxe básníků orientovaných na dvorský mecenát	297
2.6.4.1	Etablování reprezentací laureace – sborník pro M. Baldhofena z roku 1600	298
2.6.4.2	Propojení dvorského pole a mecenátu městských okruhů I – sborník pro Tomáše Smichaea	300
2.6.4.3	Propojení dvorského pole a mecenátu městských okruhů II – sborník pro Caspara Cunrada	303
2.6.4.4	Reprezentace laureací v příležitostných básních dvorské skupiny	304
2.7	SPECIFICKÉ FORMY „KLÁŠTERNÍHO HUMANISMU“? LITERÁRNÍ POLE HUMANISTŮ- -KATOLICKÝCH DUCHOVNÍCH	308
2.8	KOMUNIKAČNÍ STRUKTURY A PRAXE PO ROZPADU LITERÁRNÍHO POLE PRAŽSKÉ UNIVERZITY	315
2.8.1	Přetrvávání univerzitních literárních praxí v českých zemích	315
2.8.2	Exulantská literární pole a využití básnických kompetencí získaných v rámci literárního pole pražské univerzity	316
2.8.2.1	Literární praxe exulantských skupin v Horních Uhrách	316
2.8.2.2	Literární praxe exulantských skupin v Sasku	317
2.8.2.3	Literární praxe „putujících“ exulantů (Clemens, Partlicius, Sictor, Stolcius)	320
3	„SLABÁ PERFORMATIVITA“: SUBJEKTIVITA, GENDER, TĚLO A UTVÁŘENÍ UČENECKÉ KOMUNITY	323
3.1	<i>BLANDULA PUELLULA</i> . PODAGRA, HUMANISTICKÉ AUTORSTVÍ A INTELIGIBILITA TĚLA	326
3.1.1	Podagra a subjektové pozice v příležitostné humanistické poezii	328
3.1.2	Podagra, gender a utváření učenecké komunity v humanistických enkomiích	330
3.1.3	Materializace humanistického těla	337
3.1.4	Podagra na průsečíku diskursů diference	338
3.2	<i>ECCE NOVUS SEXUS!</i> GENDER, HUMANISTICKÉ AUTORSTVÍ A SUBJEKTOVÉ POZICE V TZV. WESTONIANECH	343
3.2.1	Literární pole a vznik westonian	345
3.2.2	Gender, subjektové pozice a diskurs intelektuální nekompetence	347
3.2.3	Genderování a strategie exkluze v textech adresovaných Westonii	354
3.2.4	Genderová (sebe)marginalizace jako prostředek zapojení do učenecké komunikace?	367
3.3	AUTOBIOGRAFICKÉ PSANÍ. ARTIKULACE „JÁ“ A MODELY UČENECKÉ HETERO- LOGIE	370
3.3.1	Od autonomie k heterologii – konceptualizace autobiografického psaní v raném novověku	370
3.3.2	Modely heterologie a fragmentarizované autobiografické psaní v literárním poli pražské univerzity	377
3.3.3	Modely heterologie v Proxenově cestovním deníku	384

3.3.4	Modely heterologie v Borboniových denících	389
3.3.5	Modely heterologie v humanistické příležitostné poezii	395
4	ZÁVĚR	401
5	SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY	409
5.1	Prameny vydané (moderní edice)	411
5.2	Prameny nevydané v moderních edicích (rukopisy, staré tisky)	412
5.3	Seznam použité literatury	430
5.4	Seznam použitých zkratk	492
6	OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	493
	Summary	515
	Jmenný rejstřík	523